

عالمی تمدن ساز

بهاءالدین محمد بن حسین عاملی، ملقب به «شیخ بهایی» حکیم، فقیه، عارف، منجم، ریاضیدان، شاعر، ادیب، مورخ و دانشمند نامدار قرن دهم و یازدهم هجری است ...

بهاءالدین محمد بن حسین عاملی، ملقب به «شیخ بهایی» حکیم، فقیه، عارف، منجم، ریاضیدان، شاعر، ادیب، مورخ و دانشمند نامدار قرن دهم و یازدهم هجری است که تبحر بسیاری در دانش های فلسفه، منطق، هیئت و ریاضیات داشت و کتب بسیاری از او در علوم مختلف مانند سیاست، حدیث، ریاضی، اخلاق، نجوم، عرفان، فقه، مهندسی و هنر و فیزیک به یادگار مانده است.

به گزارش ایکنای آذربایجان شرقی، بهاءالدین محمد بن عزالدین حسین عاملی، متخلص به شیخ بهایی عالم بزرگ جهان اسلام در ۹۲۵ خورشیدی چشم به جهان گشود و در ۱۰ سالگی به همراه عزالدین حسین عاملی پدر خویش و از بزرگان و علمای شام راهی ایران زادگاه پیشینیان خود شد. آنان قزوین مرکز دانشمندان شیعه را برای اقامت برگزیدند و در آنجا شیخ بهایی به دلیل هوش و ذکاوت بالا، مورد توجه همگان قرار گرفت و از محضر استادانی همچون «عزالدین حسین عاملی، عبدالله بن شهاب;rlm&الدین حسین یزدی، مولانا افضل قاینی، حکیم عمادالدین محمود، ابی الطیف مقدسی و ملا محمد باقر یزدی» بهره های فراوانی برد. پس از آن که شاه عباس صفوی به سلطنت رسید، پایتخت به اصفهان منتقل شد و شیخ بهایی به دلیل تبحری که در دانش فلسفه، منطق، هیات و ریاضیات داشت، در دربار ارج و قرب ویژه ای یافت.

این عالم بنام، شاگردان بسیاری را آموزش داد که هر کدام از آنها، خدمتی بزرگ به دنیای اسلام ارائه دادند و نقشی اساسی در هدایت جامعه بشری ایفا کردند، از جمله مشهورترین آنان می توان به «ملاصدرا، علامه مجلسی اول، محقق سبزواری و سید میرزا رفیع الدین محمد بن حیدر حسینی طباطبایی نائینی» اشاره کرد. شیخ بهایی بیش از ۹۵ کتاب، رساله و آثار برجسته به نثر و نظم تالیف کرد که «کشکول شیخ بهایی» از مهم ترین آنها است. او علاوه بر نویسندگی، شاعری توانا بود و شعرهای فارسی وی بیشتر شامل مثنوی، غزل و رباعی می شود، در غزل به شیوه «فخرالدین عراقی» و «حافظ شیرازی»، در رباعی همچون «ابوسعید ابوالخیر» و «خواجه عبدالله انصاری» و در مثنوی به روش «مولوی» شعر می سرود، ویژگی مشترک شعرهای این شاعر، زهد و عرفان است.

این دانشمند بزرگ در عربی نیز شاعری توانمند و در ادبیات عرب دارای جایگاهی ویژه بود و شیخ بهایی در ریاضی، معماری و مهندسی نیز مهارت داشت. «معماری مسجد امام در اصفهان، مهندسی حصار نجف، ساعت ظللی در مغرب مسجد امام در اصفهان، تقسیم آب زاینده رود در محله های این شهر، تعیین سمت قبله مسجد امام به مقیاس چهل درجه انحراف غربی از نقطه جنوب و ساختمان گلخن گرمابه ای» از خدمات های برجسته او در این زمینه محسوب می شود. شیخ بهایی خدمات بسیاری به جامعه کرد. وی علاوه بر خدمات علمی و آثار مکتوبی که از خود به جای گذاشت، با ساخت بناهایی خارق العاده در اصفهان براساس نبوغ مهندسی خود، شاهکارهای معماری در جهان برجای گذاشت که تاکنون مانند آن ها در هیچ جا دیده نشده است. او سرانجام در ۸۷ سالگی در شهر اصفهان دیده از جهان فرو بست. پیکر شیخ بهایی در شهر مشهد و در جوار حرم امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.